

Vappu Elo! Kokonnuessamme Sinun toivon
kätkenään maan pöyryä tahdomme
Kiittää Sinua kaikesta siitä kauneudesta
jonka olet lahjoittanut meille tovereille.
Kiitos siitä innosta ja rakkautesta jolla
olet toiminnut. Kiitos siitä hengestä, joka
on työtäsi eläyttännyt ja siitä puhtaasta
tosisuudesta, joka siitä on kannattanut.
Tositaido on aina ~~ihmisen~~ ihmisen
& mieltä ja siinä on Sinunkin muiston
säilyvä

Välähdys kantesityksen välisjäljeltä. Kuvasamme vasemmalta teatterinjohtaja Kaarlo Kytö, rouva Pekkanen ja säveltäjä Ahti Sominen.

"Täyttyneiden toiveiden maa" kotkalaisien vierailuna

Kotkan Kaupunginteatteri kunnostautui tämän kevätkauden keski- ja alkuviikolla tuomalla kantesityksenä nähtäväksi Toivo Pekkanen "Täyttyneiden toiveiden maa" joka pienoisromaanin muotoon ja v. 1961 ilmestyi painostana sai oman merkittävän sijansa Pekkanen aikaisemmin syntynyttä alkuperäisen näytelmäversio on kovin kauan — liian kauan — saanut odottaa parrasvaloon tuloaan. Eilen Kotkan Kaupunginteatteri vieraili Kansallisteatterin Suurella näyttämöllä ja toi myös Pekkanen näytelmän nähtäväksi Kotkan läisyleisön nähtäväksi Kotkan allegorisen kuvitelman ihmisyvämmän "kurjuudenlaaksoa" ja "täyttyneiden toiveiden maasta" näytelmän seaman muotoon veidottun voimakkaan runoilijan ja ihmisyvämmän ja ihmiskunnan, sen valtavaisuudesta ja riittävästä määntämyksestä, josta tainna kerrottua alakuuloisesti ja katkeriksi kääntyviä ahanpandoja, ja siinä sitenkin ikuisesti elävästä kaipuusta, uskosta ihmisyvämmän, jota näytelmä päätteessään nousee julistamaan uljana credona.

Kirjoitin näytelmästä ja sen kotkalaisesta tulkinnasta näillä palstoilla jo Kotkassa näkemäni esityksen perusteella, ja toistan sen uudelleen nähtyäni, että tässä varmasti on eiks merkittävämpiä henkisillä ulottuvuuksillaan mittavimpia ja muodolliaan ominaisimpia näytämöteoksia, mitä suomenkielinen kirjoittava teatteri näinä vuosina on synnyttänyt. Se ei ole mikään helppo näytämöllä tulkittava, monine erilaisine, realistisine, näytelmitieteellisesti ja ylipäänsä aiheksineen, mutta ymmärtäkseni myös kiehtova ja monia mahdollisuuksia tarjoava ohjauksineen. Kaarlo Kytön ohjauksena esitys ei yllä kovin rikkaasti tulkinnaksi, mutta se tehoaa eheällä aiondeliaan, puhtaallaan ja sisäisellä intensiteetillään — ennen muuta ensimmäisessä ja viimeisessä. Kurjuudenlaakson näytöksissä Keskinäytöksen näytelminen paritteli-kuvitelman on toteutettavaksi vaikeina (sillä haittaa myös teatrina huukan liian tuntuva "rakenteellisuus"), ja se on ollut vaikein ratkaistava myös ohjaajalle ja hänen lavastajalleen. Unto Ripa-tillie paratiisimielinen konkreettisuudesta näytämöilleuomista tulee helposti jo liian löppöisistä. Turhan noyaaan nähtävistä hokseista, jotka Kotkassa näytelkulleen, joka Kotkassa kiinnuvali oli vielä hivstyntä ja puhtaasti puhtaan sanotavan puhtaasti puhtaan

Yleensäkin esitys oli hyvin "kestänyt" siirtämisen pieneltä kotinäytämöltä Kansalliseen suuriin tiloihin. Sen yksityiskohtaisemmin aikaisemmin kirjoitettua enää toistamatta muistetaikoon näyteljäsuorituksen tässä vielä Sirkka Kosken persoonallisesta ja voimakkaasti tulkittua Kaunistia-Mahti Mäntän, Aimo Saukon ja Nestori Huhtasen eheä yhteistyötä Kurjuudenlaakson asukkaana. Rooleista olisi enemmän ja rikkaamminkin tehtävissä — Lasse Viljakaisen sinänsä kannattisi piirretty Runoilija esim. jättä aikaa västään, josta Gyliden saa tusta. Mutta samalla näytelmän tematon selittä, että kaikki nämä henkiset kuvaavat yhtä ainoata ihmistä kaikkin puoliineen, hyvine ja pahoine pyrkimyksineen. Nämä yhteisnunnan hyllintä elävät kaurussa, meikkein peinaajaisnomaisessa maailmassaan. Käden-Mirko ja Rampa-nei ovat rujoja, onnettomia kulkureita, joilla jo ruumillinen vamma hetkellä normaalin elämän. Matilda on muurultensa viattomuuksista uheksa katumainen. Arkipäivästä järkevä edustavat "Ravintola" västistä järjellä edustavat ja sanoma-ista Kurjuudenlaakson isäntä ja saapuu lehdin jakaja ja näytämölle saapuu myös Herru, jolla on raha ja valta ja maallinen mahi takanaan. Näille onnessa maallinen mahi takanaan. Näille onnessa maallinen mahi takanaan. Näille onnessa maallinen mahi takanaan.

Runoilijan rakastetun vaaia loppu — mutta kirkkautta kaunna yhteis-suorituksen kotkalaisen esityksen kunnioituksen arvoinen. Ahti Somisen musiikki tehoi toisella kuulemalla voimakkaammalla ensimmäisessä ja viimeisessä näytöksessä — keskinäytös ei hanellekään ole ollut aivan helppo ratkaista.

Vierailunäytäntää oli kokoonnut seuraamaan runsas kaksos, jossa kirjalliset ja teatteripiirit olivat luhuisesti edustettuna, ja "Täyttyneiden toiveiden maa" tuntuu tehoavan voimakkaasti ja sen esitys palkittiin pitkäaikaisten aplodien. Näytännön kunnioitti lausua loillaan rouva Sylvi Kekkonen. Varmaan "Täyttyneiden toiveiden maa" vastaisuudessa nähdä muidenkin teattereiden parissa loissa.

"Täyttyneiden toiveiden maa" vastaisuudessa nähdä muidenkin teattereiden parissa loissa. S. U. I.

Runoilijan rakastetun vaaia loppu — mutta kirkkautta kaunna yhteis-suorituksen kotkalaisen esityksen kunnioituksen arvoinen. Ahti Somisen musiikki tehoi toisella kuulemalla voimakkaammalla ensimmäisessä ja viimeisessä näytöksessä — keskinäytös ei hanellekään ole ollut aivan helppo ratkaista.

Vierailunäytäntää oli kokoonnut seuraamaan runsas kaksos, jossa kirjalliset ja teatteripiirit olivat luhuisesti edustettuna, ja "Täyttyneiden toiveiden maa" tuntuu tehoavan voimakkaasti ja sen esitys palkittiin pitkäaikaisten aplodien. Näytännön kunnioitti lausua loillaan rouva Sylvi Kekkonen. Varmaan "Täyttyneiden toiveiden maa" vastaisuudessa nähdä muidenkin teattereiden parissa loissa.

"Täyttyneiden toiveiden maa" vastaisuudessa nähdä muidenkin teattereiden parissa loissa. S. U. I.

Kirjallisuus ja Toivo Pekkanen til kotkalaisena esi

Toivo Pekkanen näytelmä "Täyttyneiden toiveiden maa" esiteltiin kansalliseksi Pekkanen omassa kaupungissa Kotkassa helmikuun lopulla. Näytelmän suopa vastaanotto otkassa ja väkävasti arvostettava oimainen näytelmä sinänsä saivat toikan kaupunginteatterin liikkeelle ettämään "Täyttyneiden toiveiden maa" myös heinäkuisille. Vierailu tapahtui maanantaina Kansallisteatterissa. Kotkalaisen esityksen keruseella on lehdessämme käsiteljo Pekkanen näytelmää aikanaan, ulla tämänlaisen näytelmän olusa kysymyksessä saattavat useam- sopi ja miksei myös erilaistekin kä- ket olla mahdollisia.

"Täyttyneiden toiveiden maa" on shpooliseen muotoon puettua tse- tusta. Se on kuin yhteenveito kir- viden omasta elämästä, hänestä it- äin. Tällaisen näytelmän, jossa kaiken tanssalle jäävä keskushai- noimaa, on nimetty Tuntelma- , mutta hänen erilaist Viely- Yhessä ja halunsa on nimetty ja idellin etualalla oleviksi ja toiminn- meitärtäväksi tekijöiksi, voisi te- Saksella. Mutta näytelmässä on kaisellisia piirteitä, että sen kä- puentäimänä lisellilyksiksi. Voi- nsa rnaasi yhdistää "Kurjuuden 3" — näytelmän kahden tapattunupaikka, laita- n ruokala — vieraillevan olijian optimismin ja kur- uuron Pekkanen ensimmäi- set yritykset, voidaan yh- ähdä "Tehtaan varjossa" — ihneutama henkisen var- tauppaiden lasten" kan- ka uhrata "esikoisken- an vuoksi". Toivo Pek- n rehvelinen itseään ja ten. Hän avaa sisim- nähdä: siellä on va- ehytyväistä porpor- atonda ahneutta ja alondellista laskel- tautta, mutta stellä a janovaa muoruit- esivää runoilijan- aismudet tavoitte- puusointua, mutta ristiriidat ovat ka että rak-

Kotkan Kaupunginteatterin esitys Kaarlo Kytön ohjauksena oli ylei- sesti katsosen hyvää työtä. Voidaan olla eri mieltä siitä, onko tällainen symbolistinen näytelmä ohjattava näin peirin realistisesti ja oisiko esin. "Täyttyneiden toiveiden maa" juuri tuollaisen Tyyneen meren saaren pal- tyksessä muodostuu, mutta toisaalta tässä on selvä tarkoituus: näiden ran-

Kotkan Kaupunginteatterin esitys Kaarlo Kytön ohjauksena oli ylei- sesti katsosen hyvää työtä. Voidaan olla eri mieltä siitä, onko tällainen symbolistinen näytelmä ohjattava näin peirin realistisesti ja oisiko esin. "Täyttyneiden toiveiden maa" juuri tuollaisen Tyyneen meren saaren pal- tyksessä muodostuu, mutta toisaalta tässä on selvä tarkoituus: näiden ran-

makehin olosuhteista yleensä, jotka ka- vat aiheita niiden muodostumiseen. Yk- sinkertaiset luonnonilmiöt ovat joskus joh- taneet suuriinkin keksintöihin. Niinpä suuressa luonnontutkijassa Newtonis- sa, hänen nähdessään omenan putoavan puusta heräsi kuvuma "mikä tässä

jaostot ovat hyväksyneet ja näille muodoille nimityksiä ja määritel- miä. Yleiseksi kahtiajaksi soveltuu kui- tenkin edelleenkin lumihiihtaleet ja rakeet, mutta varsinkin viimeksimainitut jakau-

Kotkan Kaupunginteatterin esitys Kaarlo Kytön ohjauksena oli ylei- sesti katsosen hyvää työtä. Voidaan olla eri mieltä siitä, onko tällainen symbolistinen näytelmä ohjattava näin peirin realistisesti ja oisiko esin. "Täyttyneiden toiveiden maa" juuri tuollaisen Tyyneen meren saaren pal- tyksessä muodostuu, mutta toisaalta tässä on selvä tarkoituus: näiden ran-

Työkansan sanomat
Kirjallisuus ja taide
Toivo Pekkasen tilitys
kotkalaisena esityksenä

Toivo Pekkasen näytelmä "Täytyneiden toiveiden maa" esitettiin kansallisteatterissa Pekkasen omassa kaupungissa Kotkassa helmikuun lopulla. Näytelmän suopea vastaanotto kotkassa ja vakavasti arvostettava kotimainen näytelmä sinänsä saivat Kotkan kaupunginteatterin liikkeelle esittämään "Täytyneiden toiveiden maa" myös helsinkiläisille. Vierailu tapahtui maanantaina Kansallisteatterissa. Kotkalaisen esityksen perusteella on lehdessämme käsitellyt Toivo Pekkasen näytelmää aikanaan, mutta tämännäköisen näytelmän ollessa kysymyksessä saattavat useammat ja miksei myös erilaisetkin käsitelmät olla mahdollisia.

"Täytyneiden toiveiden maa" on symboliseen muotoon puettua itsestään. Se on kuin yhteenvedo kirjallisuuden omasta elämästä, hänestä itsensä. Tällaisen näytelmän, jossa taustalle jäävä keskushahmo, on nimetty Tuntemattomaksi, mutta hänen erilaiset vietyt, yhänsä ja halunsa on nimetty ja identifioidu etualalla oleviksi ja toimintakäsitteiksi tekijöiksi, voisi tietoisesti käsitellä ihmisen luonnehdin- ja tunteiden. Mutta näytelmässä on selviä Pekkasen omaelämäkerrallisia piirteitä, että sen käsitteellisyys on lähinnä itsetilitykseksi. Voimakkaita yhdistää "Kurjuuden maa" - näytelmän kahden tapahtumapaikka, laitteen ruokala - vierailijan optimismin ja kurjuuden Pekkasen ensimmäiset yritykset, voidaan yhdistää "Tehtaan varjossa" - aiheuttama henkinen varjo ja toiveiden täyttymisen "Kauppiaiden lasten" kaukana uhrata "esikoisoikeuden vuoksi". Toivo Pekkasin rehellinen itseään ja maan. Hän avaa sisimmän nähdä: siellä on vaivastaloutta, mutta siellä on janoava nuoruutensa etsivää runoilijaa. Pekkasin tavoitteellisuus opusointua, mutta hänen ristiriidat ovat

keskenään sovittamattomia. Runoilija ihmisessä murskataan, koska se on kyvytön puolustautumaan ja alistuu helpoimmin muiden vuoksi. Mutta runoilija jää sittenkin elämään murhattuna, ihmisen kantaa syyllisyyttä jatkuvasti sen vuoksi, että tukahduttaa parhaimman itsessään. Jokin puhdas ääni valittaa runoilijan kuolemaa ihmisen sisimmässä, ja ihminen turvautuu nuoruutensa uniin, nuoruutensa lauluihin. Ihminen on jälleen uskottava runoon voidakseen elää, hänen on jälleen etsittävä täytyneiden toiveiden maata.

Näytelmä, jossa on symbooleja ja kuvitelmia, jossa todellisuus esiintyy vain vertauskuvina, on vaikeasti rakennettavissa sellaiseksi, että runon ja vertauskuvien maailma säilyy ehjänä. Tiettyjä vaikeuksia on kirjailijalla ollutkin näytelmää rakentaessaan. Joskus vuorosanat pyrkivät liian opettavaisiksi auttaessaan katsojaa ymmärtämään näytelmää ja joskus ne vaikeutuvat tarpeettoman käsitteelliseksi. Runossa sallittu samojen asioiden ja vuorosanojen toistaminen edellyttää esitykseltäkin runollisuutta. Yleensä tämännäköisten, symboleja viljelevien näytelmien esittäminen on vaikeata eivätkä ne lähestulkoonkaan aina onnistu. Niille, joille Pekkasen kirjoittama symboliikka ei hevinkin avaudu, ovat kotkalaisen esityksen perusteella jopa kenties valmiit seuraavaan määrittely: mystillistä ja taantumuksellisuutta. Yksinkertaistettunahan voitaisiin näytelmän ideaksi nyt olettaa, ettei tavallinen ihminen kestä onnenkuvitelmiensa muuttumista todeksi, hän ei osaa onnestaan nauttia ja niinpä - "suutari pysykölestissään". Tätä ei varmaankaan ole tarkoitettu, Kotkalainen esitysohjelman realistinen. Tietty määrä realismia on välttämätöntä laita kaupungin kurjuusympäristössä, mutta sielläkin tätä vertauskuvallisuutta olisi voitu tehostaa runolla ja tyylyllä. Vaikeimmaksi koetin kiveksi on kuitenkin muodostunut kuvitelma onnellisten maailmasta. Esityksessä yksinkertaistuvat ihmisten kuvitelmat täytyneiden toiveiden maasta jonkinlaiseksi Tahitiksi, jossa hula-hulatyöt tarjoavat sekä ruokaa että rakkautta. Tahitiä

Kotkan Kaupunginteatteri
vi

Kotkan Kaupunginteatterin vierailu Kansallisteatterissa koennut runsaan katsojakokoukseen Toivo Pekkasen tauskuvalliseen näytelmään Täytyneiden toiveiden maa, joka iltansa aikoina joitakin viikkositten sai helsinkiläisissäkin suolahdissa kiittävät arvostukset. Teatteri on halunnut esittää tämän kotimaisen uutuutensa, ei ole missään muualla nähty, sinkiläisellekin yleisölle, ja sionosoitukset osoittivat, että se suhtautui kiitollisesti tälle miellyttävään vierailuun.

Kohtuutonta olisi ryhtyä uuteen arvioimaan näytelmää ja harrasta esitystä sen tyhjentyneen jälkeä, minkä tarkoituksena on näillä palstoilla jonnekin lukijoille. Toteamme

Taru

KOTKA TEATER SPELAR
Fluor. **TOIVO PEKKANEN**
Bladet

När Kotkan kaupunginteatteri gästspelade på Kansallisteatteris Stora scen hade teatern valt till presentationsprogram ett drama av stadens store son, Toivo Pekkansen.

Täytyneiden toiveiden maa - Landet där allt går i uppfyllelse utkom i romanform 1951, men hade redan långt dessförinnan sett dagens ljus i dramatisk form. Stycket är ett intressant efterexpressionistiskt verk, där det finns mycket som påminner en om Pär Lagerkvist och ännu mer som erinrar om Samuel Becketts betydligt senare diktade Vi väntar på Godot. Liksom hos Lagerkvist och Becket väntar också Pekkansen människor på lyckan där de sitter på det förfallna utevärdshuset Jämmerdalen (Murheenlaxo). Typerna känner vi igen: krymplingen, invaliden, skökan, diktaren och hans käraste m. fl. Och vid morgonkaffet och pilsnern tröstar skalden de vingskjutna existenserna med en hymn till lyckans fågel, som på sina vingar kan föra dem till landet där alla önskingar blir uppfyllda. Livets vardag är lång och trist och dess helgdag blott en kort dröm, ty lyckofågeln vingar bär inte länge. I vår hårda, grymma värld har den svaga och fattige endast drömmen och inbillningen att ty sig till. I dem får den hungrige njuta av maten, den hemlösa av härdens värme och den som aldrig blivit delaktig av kärlekens lycka får den i drömmarna, och vågar någon påstå att dessa drömmar icke skulle vara ljuvliga? Är det ändå ej något i att vi åtminstone i fantasin blir delaktiga av skönheten. Och hur vet vi när vi drömmar eller när vi är vakna. Hela livet är bara ett enda drömande, och skillnaden mellan dagdrömmar och nattens drömmar är nästan omärklig. Eller som diktarens älskade, Laura, kväder: Endast i vår fantasi går det vi drömmar om i uppfyllelse. Det får de alla uppleva när plötsligt den mystiske "herren" i bil dyker upp, och genom att spendera sällskapet på fem flaskor konjak ur världshärdens privatförråd för dem till lyckolandet, en modern variant av Prosperos ö i Stormen.

Men lycksalighetens ö blir inte det man väntat sig. Alla vantrivs i lycka och yppighet. Och då bryts förtrollningen. Alla får återvända till en verklighet, gråare, bittrare och armare än den de nyss lämnat för några stunder vilka inte hann mogna till sällhet därför, och det är styckets budskap, att drömmarna endast som ouppfyllda önskingar kan bringa oss lycka.

Det finns onekligen en myckenhet av säreget, naivistiskt stämningsskimmer över Täytyneiden toiveiden maa. Av samma sällsamma stunder mellan dröm och verklighet som vi känner från Pekkansen romaner Aamuhämärä (Morgongryning), Toverukset (Kamraterna) och från novellsamlingen Mies ja punapartaiset herrat (Mannen och de rödskegiga herrarna). Om än inte skådespelsformen och idénnehållet alltid täcker varandra, romanens mittparti är rikare och mer tankemättat än styckets andra akt som den bygger på, och även om Pekkansen dramatiska uppfinningsförmåga inte flödar särskilt ymnigt, är det utan tvivel här fråga om ett uttryck för en märklig personlig livsåskådning och om ett drama med stora spelmöjligheter. Det framgick även ur Kotkan kaupunginteatteris framförande, som snarare refererade än förlöste verkets inneboende konstnärliga värden.

Det var en väldisciplinerad ensemble kvällens regissör, Kaarlo Kytö, förde fram. Diktionens tyd-

lighet både i tal och sång är berömvärd, men bristen på begävningsar stack i ögonen. Rollerna är tacksamma, men de kräver skådespelare med individualiseringsförmåga, särskilt diktarens centrala roll fordrar en benädd artist för att ge vingar åt de poetiskt mäktiga förkunnelser Pekkansen lagt i hans mun. Den som fått sig uppgiften anförtrödd var nog alldeles för liten och black i den rollen. Det blev nog mer prosa än visioner kvällen igenom. Bäst lyckades måhända Sirkka Kokkonen som "Vackra Matilda", hennes realistiskt mörkfulla spel var på sin plats här, men eljes borde stycket nog ha framförts i en genomgående mer stilliserad stil för att skapa atmosfär kring dess drömton. Olyckligast utföll andra akten i "de uppfyllda önskingarnas land". Det blev Hawaiioperett med hula-hulaflickor i stället för ett av dessa förtrollade drömlandskap Paysage Exotique, som Henri Rousseau i sin ensamma vindskupa gav färg och fantasins luft åt på sina dukar.

Kotkan kaupunginteatteri gav oss i alla fall en glimt av Toivo Pekkansen drömvärld och en aning om vad detta drama kan bli i konstnärshänder.

H. K.